

Warszawa, 15.03.2004 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

RPO-461619-III/04/LN

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
Krzysztof Pater
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Gospodarki, Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęły skargi od emerytów i rencistów, którzy zostali zaskoczeni obniżeniem z dniem 1 stycznia 2004 r. wysokości wypłaconego im świadczenia w związku z pobraniem wyższej składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 199 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz.U. Nr 45, poz. 391 ze zm.) wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. wynosi 8,25% podstawy wymiaru i jest o 0,25% wyższa od wysokości składki pobieranej przez 2003 r. Skutkiem podwyższenia wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne od 1 stycznia 2004 r. jest obniżenie kwoty wypłacanego świadczenia w stosunku do kwoty świadczenia, przekazanego w grudniu 2003 r.

W świetle zaś art. 27 ust. 8 ustawy za osobę pobierającą emeryturę lub rentę składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty i odprowadza Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inna instytucja emerytalno-rentowa wypłacająca świadczenia albo bank lub inny podmiot dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazał Rzecznikowi Praw Obywatelskich stanowisko, zgodnie z którym organy rentowe nie mają podstaw do wydawania decyzji w tych sprawach, ponieważ zmiana wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne nie ma wpływu na zmianę uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego ani na zmianę wymiaru tego świadczenia.

Stanowisko to budzi wątpliwości przede wszystkim dlatego, że brak decyzji organu rentowego z zakresu wymierzania i pobierania składek pozbawia możliwości odwołania do właściwego sądu w terminach i na zasadach określonych w przepisach Kpc o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Takie odwołanie przysługuje zgodnie z art. 148 ust. 3 ustawy od decyzji Prezesa Funduszu w indywidualnych sprawach z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Katalog spraw, w których decyzję wydaje Prezes Funduszu, nie obejmuje spraw z zakresu wymierzania i pobierania składek, które należą do właściwości organów ubezpieczenia społecznego.

Z tego względu przepisami ustawy dokonano zmiany art. 36 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998 r. Nr 8, poz. 25 ze zm.). W ramach tej zmiany rozszerzono katalog decyzji wydawanych przez Prezesa Kasy o sprawy wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i wprowadzono zastrzeżenie, że decyzje z tego zakresu podejmowane są przez Prezesa Kasy w sprawach spornych.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich taka regulacja odpowiada standardom demokratycznego państwa prawnego oraz zapewnia dostęp do sądu. Nie można przecież wykluczyć błędu organów przy podejmowaniu decyzji z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Powstaje zatem pytanie, dlaczego powyższą regulację prawną wprowadzono tylko do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie dokonując równocześnie podobnych modyfikacji w systemie ubezpieczeń społecznych oraz w systemie zaopatrzenia służb mundurowych.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra o zajęcie stanowiska wobec podniesionych problemów.

/-/